

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

15 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecători

Covalenco Elena

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Roșca Ivan în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2016, în cauza penală privindu-l pe

Condrea Andrei Ion, născut la 07 noiembrie 1987, domiciliat în *mun. Chișinău str. N. Titulescu 4 A ap. 9.*

Termenul de examinare a cauzei:

1. *prima instanță: 16.03.2016-08.04.2016*

2. *instanța de apel: 27.04.2016-31.05.2016*

3. *instanța de recurs: 12.08.2016 - 15.11.2016*

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei militare din 08 aprilie 2016, a fost încetat procesul penal în privința lui Condrea Andrei Ion, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, deoarece există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

Cererea de chemare în judecată înaintată de Borș C. P. către Condrea A. a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor materiale să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

2. Potrivit sentinței, s-a constatat că, la 18 august 2015, în jurul orei 15.00 Condrea A., fiind angajat al Departamentului Trupelor de Carabinieri, în funcția de șef patrulă, șofer, cu gradul militar de sergent, conducând automobilul de serviciu de model „Dacia Logan” cu n/î MAI 0296, deplasându-se pe str. Grădina Botanică din direcția str. Lunca Bîcului spre str. Sarmizegetusa, mun. Chișinău, în timpul deplasării, ajungând la intersecția str. Grădina Botanică cu str. Panduri, manifestând imprudență la trafic, încălcând din imprudență prevederile pct. 40. 1) al Regulamentului Circulației Rutiere, care prevede: „înaintea virării la stânga sau întoarcerii, conducătorul de vehicul trebuie: a) să se apropie din timp de axa drumului, în cazul circulației dublu sens, sau de marginea stângă a carosabilului cu circulația în sens unic; b) să cedeze trecerea vehiculelor care vin din sens opus și

urmează să se deplaseze înainte sau la dreapta, precum și pietonilor”, pct. 45) al Regulamentului Circulației Rutiere, care prevede: „1) Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția: ...h) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; ... d) situația rutieră. 2) În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole ce pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”, intenționând a vira la stânga, a efectuat manevra fără a se asigura de corectitudinea acesteia, fără a ceda trecerea fluxului de transport ce se deplasa din sens opus, iar ca rezultat a comis ciocnirea motocicletei de model „KTM 125 Duke” cu numerele de înmatriculare K TM 7, condusă în acel moment regulamentar de către Borș C. P., născut la 25.06.1998, care se deplasa pe str. Grădina Botanică din direcția str. Sarmizegetusa spre str. Lunca Bîcului, mun. Chișinău. În rezultatul tamponării, unitățile de transport au fost tehnic defectate neesențial, iar victima conform raportului de expertiză medico-legală nr. 2635/D din 02.12.2015, s-a ales cu vătămare medie.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către:

3.1 Procuror, prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Condrea A. să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, la 1 an închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani, iar conform art. 65 Cod penal, să-i fie aplicată pedeapsa complementară privarea de dreptul de a ocupa funcții în organele de drept pe un termen de 3 ani.

În motivarea apelului a invocat:

- concluziile primei instanțe nu sunt legale, deoarece prin decizia nr. 4-1ril-1/2013, Curtea Supremă de Justiție s-a expus că nu poate fi încetat procesul penal în baza art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, din motiv că s-a încălcat competența organului de efectuare a urmăririi penale, circumstanță ce exclude sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală;

- nu a fost încălcată competența exclusivă a nici unui organ stipulat în art. 266-270 Cod de procedură penală;

- probele administrate în cadrul urmăririi penale sunt pertinente, concludente și admisibile, iar acțiunile inculpatului corect calificate.

3.2 Reprezentantul legal al părții vătămate Borș C. - Portean E. și avocatul acestuia Plamadeala P., prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Condrea A. să fie condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal și să fie recunoscuți în calitate de părți civilmente responsabile Condrea A. și CIA „Asito”SA.

În motivarea apelului a invocat:

- prima instanță eronat a dispus încetarea procesului penal în privința lui Condrea A. de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, în

legătură cu încălcarea competenței de efectuare a urmăririi penale, deoarece concluzia acesteia contravine pct. 5 a deciziei Plenului Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, nr. 4-1ril-1/2013 din 07 mai 2013;

- prima instanță era obligată să stabilească actele ce sunt lovite de nulitate pentru nerespectarea competenței materiale și analizând probele acumulate în ședința de judecată, să stabilească vinovăția lui Condrea A., în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal și să pronunțe o sentință de condamnare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2016, au fost admise apelurile declarate, fiind casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care, Condrea A., a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, la 1 an închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an. Conform art. 90 Cod penal, i-a fost suspendat condiționat executarea pedepsei cu închisoare pe un termen de probă de 1 an. A fost încasat de la Condrea A. în contul părții vătămate Borș C. P., dauna morală în sumă de 10.000 lei, de asemenea a fost admisă în principiu acțiunea civilă a părții vătămate cu privire la încasarea daunei materiale, lăsând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța civilă.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că prima instanță la pronunțarea sentinței eronat a apreciat probele fără a ține cont de prevederile art. 101 Cod de procedură penală, ajungând la concluzia greșită de a înceta procesul penal în privința lui Condrea A. de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, în legătură cu încălcarea competenței de efectuare a urmăririi penale.

În opinia instanței de apel, vinovăția lui Condrea A. în comiterea infracțiunii incriminate este dovedită prin declarațiile părții vătămate Borș C.P., care fiind apreciate conform art. 101 Cod de procedură penală, demonstrează faptul că Condrea A. nu a manifestat prudență sporită la trafic, nu a ținut cont de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere, nu a apreciat corect situația rutieră, prin ce a încălcat prevederile pct. 45. 1) și 2) al Regulamentului Circulației Rutiere, precum și prevederile pct. 58. 3) al Regulamentului Circulației Rutiere, astfel conducând automobilul de serviciu de model „Dacia Logan” cu numerele de înmatriculare MAI 0296, deplasându-se pe str. Grădina Botanică din direcția str. Lunca Bîcului spre str. Sarmizegetusa, mun. Chișinău, în timpul deplasării, ajungând la intersecția str. Grădina Botanică cu str. Panduri, intenționând să vireze la stânga, a efectuat manevra fără a se asigura de corectitudinea acesteia, fără a ceda trecerea fluxului de transport ce se deplasa din sens opus, iar ca rezultat a comis ciocnirea motocicletei de model „KTM 125 Duke” cu n/î K TM 7, condusă în acel moment regulamentar de către Borș C. P., care se deplasa pe str. Grădina Botanică din direcția str. Sarmizegetusa spre str. Lunca Bîcului, mun. Chișinău. În rezultatul tamponării, unitățile de transport au fost tehnic defectate neesențial, iar victima Borș C. P., conform raportului de expertiză medico-legală nr. 2635/D din 02.12.2015, s-a ales cu vătămare medie, prin ce a comis infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (1) Cod penal.

Instanța de apel a reținut, că declarațiile inculpatului prin care nu recunoaște vina, se combat și prin întreaga sistemă de probe ce dovedesc vinovăția acestuia în comiterea infracțiunii incriminate și anume: procesul verbal din 18.08.2015 de cercetare a locului accidentului rutier, cu foto-tabel (f.d. 12- 16); schița accidentului de circulație (f.d. 17-18); raportul de expertiză medico-legală nr. 2635/D din 02.12.2015 (f.d. 32).

La fel, instanța de apel a stabilit, că concluziile primei instanțe de încetare a procesului penal în privința lui Condrea A. pe motiv că a fost încălcată competența materială, contravine pct. 5 a deciziei Plenului Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, nr. 4-1ril-1/2013 din 07 mai 2013.

În viziunea instanței de apel, partea acuzării a prezentat probe pertinente, admisibile și concludente, ce în volum deplin dovedesc vinovăția inculpatului de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, adică încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale și sănătății.

De asemenea, instanța de apel a considerat că statutul oficial al inculpatului și anume cel de militar, angajat în cadrul Trupelor de Carabinieri, adică organ cu menire de contribuire la menținerea ordinii publice, mai mult ca atât, angajat în funcție de șofer, care se deplasa cu unitatea de transport încredințată în folosință de la locul de muncă, având aplicată pe ea sigila subdiviziunii și numere speciale, îl obligau pe inculpat, să dea dovadă de profesionalism inedit în meseria pe care o practica, să respecte legislația, în cazul dat prevederile Regulamentului Circulației Rutiere, să fie un exemplu pentru ceilalți conducători auto din trafic și să nu admită în nici un fel atingerea imaginii organului în care activează.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal, de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele agravante și atenuante, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acesteia. Astfel, circumstanțe agravante în privința inculpatului nu au fost stabilite, iar ca circumstanță atenuantă a fost reținută săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave din imprudență.

Instanța de apel a constatat, că partea vătămată și reprezentantul său legal au suportat cheltuieli în urma tratamentului efectuat, în procesul căruia dânșii ar fi cheltuit anumite sume de bani, însă de către ultimii nu au fost prezentate careva probe pentru stabilirea cuantumului concret a prejudiciului material, astfel mărimea acestuia nu este posibil de constatat fără a amâna judecarea cauzei, din care considerent instanța de apel a admis în principiu acțiunea civilă a părții vătămate urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

Totodată, instanța de apel a considerat necesar de a admite parțial acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată și de încasat în beneficiul acesteia de la

Condrea A. prejudiciul moral în sumă de 10.000 lei, considerând ca fiind exagerată suma pretinsă de 20.000 lei.

6. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocatul Roșca I. în numele inculpatului, prin care solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței.

În motivarea recursului autorul invocă:

- nu este de acord cu referirea instanței de apel la pct. 5 a deciziei Plenului Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, nr. 4-1ril-1/2013 din 07 mai 2013, deoarece acest punct reprezintă avizul Catedrei Drept procesual penal și Criminalistică a Facultății de Drept a Universității de Stat din Moldova și nu recomandări practice ale Plenului privind aplicarea uniformă a legii;

- a fost admisă o dublă încălcare a competenței materiale și după subiect, deoarece procurorul în Procuratura mun. Chișinău nu este împuternicit să conducă și nici să exercite urmărirea penală în cauze penale de comitere a infracțiunilor de către subiecți speciali, la caz militar prin contract al Departamentului Trupelor de Carabinieri din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, urmând ca după verificarea competenței, să perfecteze un proiect de ordonanță din numele Procurorului General sau adjunctului său de transmitere a cauzei după competență;

- ofițerul de urmărire penală din cadrul Ministerului Afacerilor Interne nu putea efectua urmărirea penală într-o cauză penală în care era vizat tot un colaborator al Ministerului Afacerilor Interne. Competența materială și după subiect, în cauza dată aparținea Procuraturii Militare, raza de activitate a căreia se extinde pe întreg teritoriul Republicii Moldova;

- în speță se ridică excepția de nulitate atât în privința procurorului cât și în privința organului de urmărire penală.

În drept, recurentul își întemeiază recursul declarat în baza art. 427 alin. (1) pct.

1) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat, solicitând respingerea prezentului recurs ca inadmisibil, deoarece în speță nu a fost constatată prezența unor erori de drept ce ar servi ca temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei contestate, deoarece instanța de apel corect a admis apelul acuzatorului de stat și just s-a pronunțat asupra tuturor argumentelor și motivelor invocate în apel.

8. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează că acesta urmează a fi respins, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs judecând recursul, este în drept de al respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este nefondat). Recursul este nefondat în cazul când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

În conformitate cu art. 427 Cod de procedură penală, hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel în baza temeiurilor stipulate expres în acest articol.

Autorul își întemeiază recursul său în baza art. 427 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, care prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul în care *nu au fost respectate dispozițiile privind competența după calitatea persoanei*.

Reieșind din sumarul recursului declarat, avocatul Roșca I. consideră, că a fost încălcată competența după materie și după subiect, atât de către organul de urmărire penală cât și de către procuror, deoarece procurorul în procuratura mun. Chișinău nu este împuternicit să conducă și nici să exercite urmărirea penală în cauze penale de comitere a infracțiunilor de către militari, iar ofițerul de urmărire penală din cadrul Ministerului Afacerilor Interne nu putea efectua urmărirea penală într-o cauză penală în care era vizat tot un colaborator al Ministerului Afacerilor Interne.

La acest capitol, Colegiul menționează, că nu pot fi reținute argumentele avocatului Roșca I. în numele inculpatului, deoarece instanța de apel s-a pronunțat întemeiat și argumentat asupra acestora, menționând că conform pct. 5 a deciziei Plenului Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, nr. 4-1ril-1/2013 din 07 mai 2013, încălcarea regulilor privind competența după materie sau după calitatea persoanei constituie încălcare esențială a legii (inclusiv a art. 270 alin. (9) CPP), care va atrage nulitatea probelor administrate la urmărirea penală de către organul de urmărire penală sau de către procuror nemijlocit. Actele de sesizare a instanței de către procuror și probele administrate în instanța de judecată se consideră valabile. În toate cazurile este necesar de stabilit care acte sunt lovite de nulitate. Nu se pot declara nule toate actele din simplu motiv că s-au încălcat normele procesuale privind competența după materie sau persoană la urmărirea penală. Astfel, actul de pornire a urmăririi penale nu este afectat de nulitate dacă a fost adoptat de un alt organ decât cel căruia îi revenea efectuarea urmăririi penale.

Totodată instanța de recurs atestă, că în pct. 6 a deciziei nominalizate se indică și faptul, că „adoptarea de către instanțele de fond și cele de apel a soluțiilor de încetare a procesului penal în cazurile în care nu s-au respectat, de către procuror, normele privind competența organului de urmărire penală, în baza prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, ca o circumstanță care exclude sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, este o interpretare greșită a legii.

Legiuitorul a reglementat concret cazurile de încetare a procesului penal și numai în pct. 6) se face trimitere și la alte circumstanțe ale cauzei penale care exclud total ori condiționează acțiunea organelor competente – de a porni urmărirea penală și tragerea persoanei la răspundere penală ori, după caz, refuzul în adoptarea acestei soluții.

Temeiurile care exclud efectuarea urmăririi penale sunt prevăzute în art. 275 CPP.

Din dispozițiile art. 391, 275 CPP, conchidem că, cazul de încălcare a competenței de efectuare a urmăririi penale de către un alt organ decât cele prevăzute de art. 266 – 270 CPP, nu constituie temei de încetare a procesului penal. Cu atât mai mult că nici normele vizate în conținutul lor, dar și art. 271 Cod de procedură penală, referitor la obligarea organelor respective de a-și verifica competența, nu conțin indicația că o eventuală efectuare a urmăririi penale, de către un alt organ decât cel prevăzut de lege, trebuie să se soldeze cu adoptarea unei soluții de încetare a procesului penal.

Astfel, soluțiile instanțelor de judecată de încetare a procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) CPP, ca urmare a nerespectării regulilor de competență la efectuarea urmăririi penale, sunt nejustificate”.

Totodată, nu este fondată nici critica avocatului, ce ține de faptul că în speță se ridică excepția de nulitate atât în privința procurorului cât și în privința organului de urmărire penală.

Referitor la nulitatea probelor administrate la urmărirea penală de către organul de urmărire penală sau procuror, instanța de recurs reține, că conform pct. 8 a deciziei Plenului Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, nr. 4-1ril-1/2013 din 07 mai 2013, se atestă că dacă și a fost încălcată competența după materie sau persoană de către procuror, actul de sesizare a instanței este valabil și instanța este obligată să examineze cauza în baza probelor administrate nemijlocit în fața judecății. Mijloacele de probă chiar dacă și au fost colectate și fixate de un organ de urmărire penală necompetent, pot fi administrate și verificate independent la etapa judecății. La îndeplinirea măsurilor prevăzute de art. 100, 101 Cod de procedură penală, fiind constatată derogarea de la reglementările competenței materiale ori personale, instanța de judecată este în drept să se pronunțe, după caz, prin sentință de condamnare ori de achitare, dar nu și de încetare a procesului, invocând art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Așadar, în contextul celor expuse, Colegiul penal conchide că, instanța de apel rejudecând cauza, a examinat-o în baza probelor administrate nemijlocit în fața judecății și anume a audiat inculpatul, partea vătămată și reprezentantul legal al acestuia, de asemenea au fost date citire declarațiile acestora din cadrul ședinței primei instanțe, la fel a apreciat relevanța, concludența și utilitatea probelor administrate în instanță și anume: procesul verbal din 18.08.2015 de cercetare a locului accidentului rutier, cu foto-tabel, schița accidentului de circulație și raportul de expertiză medico-legală nr. 2635/D din 02.12.2015. Astfel, cercetându-le, a motivat detaliat și clar soluția adoptată în urma propriei evaluări și examinări coroborate a probelor, ce au servit ca temei pentru soluționarea laturii penale a cauzei, precum și a elementelor de fapt pe care se sprijină soluția de condamnare dispusă în cauză, adoptând o hotărâre corectă de casare a sentinței primei instanțe și recunoașterea lui Condrea A. vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal.

La fel, este nefondată și ultima critică din recursul avocatului, precum că referirea instanței de apel la pct. 5 a deciziei Plenului Colegiului penal al Curții

Supreme de Justiție, nr. 4-1ril-1/2013 din 07 mai 2013, reprezintă avizul Catedrei Drept procesual penal și Criminalistică a Facultății de Drept a Universității de Stat din Moldova și nu recomandări practice ale Plenului privind aplicarea uniformă a legii. În acest context, Colegiul penal menționează, că decizia nr. 4-1ril-1/2013 din 07 mai 2013, asupra recursului în interesul legii formulat de Procurorul General al Republicii Moldova cu privire la interpretarea și aplicarea art. 270 alin. (9) Cod de procedură penală, este obligatorie, conform art. 465⁴ alin. (2) Cod de procedură penală, pentru toate instanțele de judecată din ziua pronunțării, iar opinia teoreticienilor la care face referire recurentul constituie una din condițiile privitoare la conținutul cererii de recurs în interesul legii și a fost pusă la baza deciziei pronunțate în interesul legii.

Luând în considerație cele menționate, Colegiul penal conchide, că instanța de apel îndeplinind măsurile prevăzute de art. 100, 101 Cod de procedură penală, verificând independent materialul probator la etapa judecătii, corect a constatat vinovăția inculpatului și a pronunțat o hotărâre de condamnare în privința lui Condrea A. în baza art. 264 alin. (1) Cod penal.

Din acest punct de vedere se atestă că, de fapt, în cauză nu s-a comis eroarea de drept prevăzută în pct. 1) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, din care considerente se respinge ca inadmisibil recursul declarat de către avocatul Roșca I. în numele inculpatului.

9. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E:

Se respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul Roșca Ivan în numele inculpatului, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2016, în cauza penală privindu-l pe **Condrea Andrei Ion**.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la data de 06 decembrie 2016.

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecător

Covalenco Elena

Judecător

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion